

PELAN TINDAKAN **SOSIAL ISLAM** 2019 - 2025

PELAN TINDAKAN SOSIAL ISLAM

2019-2025

جايتم كمالوان اسلام مليسيا
JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA

Penerbit :
JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA
www.islam.gov.my

Cetakan Pertama 2021

© Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Hak cipta terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan ulang mana-mana bahagian artikel, ilustrasi dan isi kandungan buku ini dalam apa juga bentuk dan dengan cara apa jua sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada Ketua Pengarah Jabatan Kemajuan Islam Malaysia.

JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA
Bahagian Dasar Kemajuan Islam
Blok A dan B, Kompleks Islam Putrajaya
No. 23, Jalan Tunku Abdul Rahman, Presint 3
62100 Wilayah Persekutuan Putrajaya
MALAYSIA

Dicetak dan Atur huruf oleh :
FIRDAUS PRESS SDN. BHD.
No. 28, Jalan PBS 14/4,
Taman Perindustrian Bukit Serdang,
43300 Seri Kembangan Selangor

KANDUNGAN

Perutusan YB Menteri di
Jabatan Perdana Menteri
(Hal Ehwal Agama)

4

Kata Alu-Aluan
Ketua Pengarah JAKIM

5

Pendahuluan

6

Objektif Pelan Tindakan Sosial
Islam

8

Teras Strategik Pelan
Tindakan Sosial Islam

9

Teras 1 : Pengukuhan Institusi
Keluarga dan Sosial

11

Teras 2 : Pemeraksanaan
Pendidikan Agama

13

Teras 3 : Penyelidikan dan
Pembangunan (R&D)

15

Teras 4 : Pemeraksanaan
Undang-Undang

17

Teras 5 : Perluasan Sistem
Sokongan Masyarakat dan
Keupayaan Organisasi

19

Mekanisme Pelaksanaan

22

28

Faktor Penentu Kejayaan

KATA ALU-ALUAN YB MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (HAL EHWAL AGAMA)

Assalamualaikum w.b.t dan Salam Sejahtera

Alhamdulillah, setinggi-tinggi kesyukuran dirafakkan ke hadrat Allah SWT, selawat dan salam diucapkan kepada Nabi Muhammad SAW, ahli keluarga dan para sahabat baginda sekalian.

Saya merakamkan sekalung tahniah kepada Jabatan Kemajuan Islam Malaysia serta semua pihak yang terlibat dalam menyediakan Pelan Tindakan Sosial Islam Tahun 2019–2025. Pelan ini bertujuan untuk menangani gejala sosial dalam kalangan orang Islam di negara ini. Pelan ini amat bersesuaian dengan situasi semasa yang memerlukan kerjasama yang holistik daripada semua lapisan masyarakat bagi menangani gejala sosial yang melanda umat Islam pada hari ini. Langkah pencegahan dan pemulihan dalam membendung perkara ini perlu dilaksanakan secara lebih terancang dan tersusun melalui pendekatan yang berstrategik dan boleh menghasilkan impak tinggi.

Strategi-strategi di dalam pelan ini adalah selaras dengan Dasar Sosial Negara, Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 dan *Sustainable Development Goals (SDGs)*. Bahkan ia selaras dengan Dasar Manhaj Rabbani yang saya baru lancarkan bagi melahirkan insan yang memiliki kesedaran bertuhan, masyarakat yang menghayati fitrah kemanusiaan dan negara yang mencintai keamanan.

Pelaksanaan pelan ini diharap dapat melahirkan masyarakat yang berakhlak dan mempunyai nilai-nilai murni bagi mencapai misi dalam membentuk sebuah keluarga dan masyarakat yang harmoni di Malaysia.

Saya berharap pelan ini akan dijadikan rujukan dan panduan kepada semua pihak yang berkaitan ke arah mewujudkan negara yang harmoni dan sejahtera.

Sekian, terima kasih.

KATA ALU-ALUAN KETUA PENGARAH JAKIM

Alhamdulillah, saya bersyukur ke hadrat Allah SWT, kerana dengan keizinan-Nya Pelan Tindakan Sosial Islam dapat dihasilkan berkat usaha dan kerjasama pelbagai pihak seperti Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Kementerian Pendidikan Malaysia, Kementerian Kesihatan Malaysia, Jabatan Agama Islam Negeri-negeri, NGO Islam dan tenaga akademik dari Institut Pengajian Tinggi.

Pelan Tindakan Sosial Islam 2019–2025 ini dirancang bagi mengimplementasi Dasar Sosial Negara yang telah diperkenalkan oleh Kerajaan pada tahun 2003. Pelan ini mengandungi beberapa teras dan strategi bagi menangani gejala sosial dalam kalangan orang Islam.

Dalam usaha menyelaraskan dan menambahbaik program-program sedia ada dan penyampaian perkhidmatan kepada rakyat, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia turut menjalinkan kerjasama strategik dengan Kementerian dan Jabatan lain yang berkaitan. Kerjasama strategik ini bukan sahaja dapat mengoptimalkan sumber yang terhad, malahan ia juga dapat memperluaskan skop dan sasaran bagi setiap program.

Selain menetapkan hala tuju pelan ini bagi tempoh 7 tahun yang akan datang, pelan ini turut menggariskan mekanisme pelaksanaan dan penilaian yang boleh dipantau dari semasa ke semasa bagi memastikan keberkesanan setiap program.

Saya yakin melalui kerjasama erat dan komitmen yang tinggi daripada semua kementerian dan jabatan, sasaran Pelan Tindakan Sosial Islam 2019 – 2025 dapat direalisasikan dengan jayanya. Semoga segala usaha yang diberikan mendapat pertolongan dan ganjaran daripada Allah SWT.

Akhir kalam, saya mengucapkan sekalung penghargaan kepada semua pihak yang terlibat dalam menjayakan penggubalan Pelan Tindakan Sosial Islam 2019-2025. Semoga segala amal usaha kita mendapat pertolongan dan petunjuk Allah SWT serta memperoleh sebaik-baik ganjaran daripada-Nya.

Sekian, terima kasih.

PENDAHULUAN

Pelan Tindakan Sosial Islam merupakan suatu pelan tindakan yang dibangunkan mengandungi beberapa teras, strategi, program, sasaran dan agensi pelaksana bagi tujuan menangani gejala sosial dalam kalangan orang-orang Islam.

Mesyuarat Majlis Kebangsaan Bagi Hal Ehwal Ugama Islam Malaysia (MKI) Kali Ke-66 pada 13 Jun 2019 yang dipengerusikan oleh YAB Perdana Menteri telah bersetuju dengan inisiatif menangani gejala sosial dalam kalangan masyarakat Islam melalui Pelan Tindakan Sosial Islam (PTSI) dan penubuhan 2 jawatankuasa iaitu Jawatankuasa Pemandu Pelan Tindakan Sosial Islam dan Jawatankuasa Pelaksana Pelan Tindakan Sosial Islam.

Pembangunan PTSI adalah berteraskan Maqasid Syariah iaitu menjaga agama, nyawa, akal, nasab dan harta. Pelan ini turut merealisasikan Dasar Sosial Negara yang merupakan satu dasar pembangunan sosial yang berteraskan nilai-nilai murni dan peningkatan keupayaan insan bagi mencapai kesepaduan dan kestabilan sosial, ketahanan nasional dan kesejahteraan hidup masyarakat Malaysia yang maju dan mantap.

OBJEKTIF PELAN
TINDAKAN SOSIAL ISLAM

TERAS STRATEGIK PELAN
TINDAKAN SOSIAL ISLAM

OBJEKTIF PELAN TINDAKAN SOSIAL ISLAM

1

Menangani gejala sosial dalam kalangan orang-orang Islam melalui kerjasama dan tindakan bersepadu dan mantap antara semua agensi

2

Melaksanakan penyelarasan program di antara semua agensi dalam menangani gejala sosial dalam kalangan masyarakat Islam

3

Memudahkan perkongsian maklumat terkini dan merangka strategi menangani gejala sosial secara holistik dan efisien

TERAS STRATEGIK PELAN TINDAKAN SOSIAL ISLAM

Pelan Tindakan ini dirangka berdasarkan 5 teras strategik berikut:

1

Pengukuhan Institusi Keluarga dan Sosial

2

Pemeriksaan Pendidikan Agama

3

Penyelidikan dan Pembangunan (R&D)

4

Pemeriksaan Undang-Undang

5

Perluasan Sistem Sokongan Masyarakat dan
Keupayaan Organisasi

TERAS 1

PENGUKUHAN INSTITUSI KELUARGA DAN SOSIAL

Keluarga merupakan komponen penting dalam proses pembentukan masyarakat dan negara. Tanpa institusi keluarga, kewujudan negara tidak akan sempurna. Islam memandang keluarga sebagai sebuah institusi pencorak masyarakat yang bakal dibina. Peranan institusi keluarga amat penting dalam memupuk nilai-nilai moral anak-anak. Oleh itu, bagi mengurangkan gejala sosial dalam kalangan masyarakat Islam, usaha-usaha pengukuhan institusi keluarga merupakan aspek yang paling utama untuk diberi penekanan. Teras ini telah menetapkan 3 strategi bagi memperkukuhkan institusi keluarga dan sosial.

STRATEGI

1

Pemeraksanaan pendidikan kekeluargaan dan sosial yang bersepadu berteraskan prinsip asas ajaran Islam

Objektif:

- Meningkatkan kefahaman dan penghayatan Islam kepada institusi keluarga dan sosial
- Memperkukuhkan kemahiran keibubapaan

2

Memanfaatkan dan mengoptimumkan penggunaan media massa dan media sosial bagi mempromosikan nilai-nilai murni dalam institusi kekeluargaan Islam

Objektif:

- Mempromosi konsep dan nilai-nilai kekeluargaan Islam kepada masyarakat
- Memberi pendedahan mengenai nilai-nilai kekeluargaan yang sebenar

3

Mendidik masyarakat supaya dapat menerima dan memberi peluang kedua kepada mereka yang terlibat berkenaan isu-isu sosial

Objektif:

- Mengubah persepsi dan stigma masyarakat
- Promosi perkhidmatan sokongan komuniti melalui media

TERAS 2

PEMERKASAAN PENDIDIKAN AGAMA

Pendidikan agama merupakan aspek penting bagi melahirkan individu yang berakhlak, mempunyai nilai terpuji dan ketahanan diri. Oleh itu, pemeraksanaan pendidikan agama amat perlu supaya masyarakat dapat menghadapi cabaran dunia kini dengan ilmu yang secukupnya. Teras ini telah menetapkan 4 strategi yang dijangka dapat membantu memperkasakan pendidikan agama.

STRATEGI

1

Memperkukuhkan pendidikan agama dan moral mengikut peringkat umur dalam pelbagai lapisan masyarakat

Objektif:

- Meningkatkan kefahaman dan penghayatan Islam dalam mengendalikan institusi keluarga
- Memperkasa penyampaian dan pengisian program kerohanian di pelbagai peringkat pendidikan seperti sekolah, institusi pengajian tinggi dan sebagainya
- Melahirkan individu dan keluarga / generasi Muslim yang berpendidikan Islam secara syumul

2

Melahirkan pendidik sebagai *role model* kepada pelajar

Objektif:

- Melahirkan pendidik yang bersikap *mudarris*, *muallim*, *murabbi*, *muaddib* dan *daie*

3

Menambahbaik prasarana dan kemudahan bagi menggalakkan pelajar menghayati agama

Objektif:

- Menggalakkan pelajar melaksanakan ibadah, beradab, berdisiplin, taat dan beramal soleh

4

Melahirkan pelajar yang cemerlang sahsiah dan akademik

Objektif:

- Melahirkan pelajar yang memiliki kebijaksanaan dan ketahanan dalam menghadapi cabaran, budaya yang bercanggah dengan nilai-nilai Islam

TERAS 3

PENYELIDIKAN DAN PEMBANGUNAN (R&D)

Penyelidikan dan pembangunan merupakan aktiviti inovatif yang perlu dijalankan dalam membangunkan perkhidmatan baru atau memperbaiki perkhidmatan atau program sedia ada. Gejala sosial yang berlaku dalam kalangan masyarakat Islam di negara ini merupakan isu yang memerlukan penyelidikan yang teliti supaya hasil kajian boleh dikongsi dan dapat menyelesaikan masalah yang dihadapi dengan baik dan berkesan. Oleh itu, teras ini meletakkan 2 strategi pelaksanaan.

STRATEGI

1

Melaksanakan kajian strategik berkaitan isu-isu kekeluargaan dan sosial

Objektif:

Menjadi rujukan kepada agensi berkepentingan dalam membangunkan polisi dan program kepada golongan sasaran

2

Menambahbaik pangkalan data kekeluargaan dan sosial masyarakat Islam

Objektif:

Perkongsian data sebagai rujukan kepada pihak berkepentingan

TERAS 4

PEMERKASAAN UNDANG-UNDANG

Setiap undang-undang dan sistem perundangan secara universal mempunyai tujuan utama iaitu menyediakan peraturan yang mesti dipatuhi oleh masyarakat dengan cara menetapkan standard serta batasan dalam setiap aktiviti. Selain daripada itu, undang-undang bertujuan untuk memberhentikan dan menghalang masyarakat daripada melakukan perkara yang tidak bermoral demi mewujudkan ketenteraman negara. Oleh itu, teras ini telah menetapkan 2 strategi dalam menangani isu sosial di negara ini.

STRATEGI

1

Penyelarasan dan penyeragaman undang-undang syariah (Akta/Enakmen/Ordinan Kesalahan Jenayah Syariah dan Akta/Enakmen/Ordinan Undang-Undang Keluarga Islam)

Objektif:

- Menambah baik undang-undang sedia ada berdasarkan keperluan semasa bagi menangani isu kekeluargaan dan sosial
- Memperuntukkan hukuman berbentuk *Community Service*

2

Menguatkuasakan pelaksanaan undang-undang berkaitan isu kekeluargaan dan sosial

Objektif:

- Menurunkan kadar kes kekeluargaan dan sosial

TERAS 5

PERLUASAN SISTEM SOKONGAN MASYARAKAT DAN KEUPAYAAN ORGANISASI

Sistem sokongan dan keupayaan organisasi dalam Usaha memantapkan institusi keluarga dan masyarakat amat penting. Ia merupakan suatu keperluan kepada masyarakat bagi meneruskan kehidupan dengan lebih terarah dan dipandu. Pendekatan ini memberi sokongan emosi, sosial dan komuniti dimana ia boleh mempengaruhi sesebuah masyarakat kepada persekitaran positif atau negatif. Oleh itu, teras ini menetapkan 6 strategi bagi meningkatkan sistem sokongan dan keupayaan organisasi kepada masyarakat.

STRATEGI

1

Mewujudkan kerja belia muslim profesional berpusat di masjid

Objektif:

- Mempromosikan kerja belia di masjid
- Melahirkan kepimpinan belia muda sebagai penggerak aktiviti masjid

2

Melahirkan ikon dalam kalangan belia muslim profesional

Objektif:

- Melantik dan mengupayakan belia Muslim profesional sebagai jurucakap komuniti setempat

3

Memperkasakan mekanisme sistem sokongan yang sedia ada supaya lebih inklusif

Objektif:

- Meningkatkan tahap aksesibiliti golongan yang memerlukan perkhidmatan

4

Memperkukuhkan sokongan ekonomi dalam kalangan keluarga B40 (golongan isi rumah berpendapatan rendah)

Objektif:

- Memperkasa kemahiran untuk menjana pendapatan

5

Memperkasa peranan NGO-i sebagai rakan strategik

Objektif:

- Meningkatkan jalinan kerjasama, kompetensi, pengupayaan dan penyampaian yang menyeluruh

6

Memperkasa peranan dan kemahiran agen penyampai ke arah keberkesanan program kekeluargaan dan sosial

Objektif:

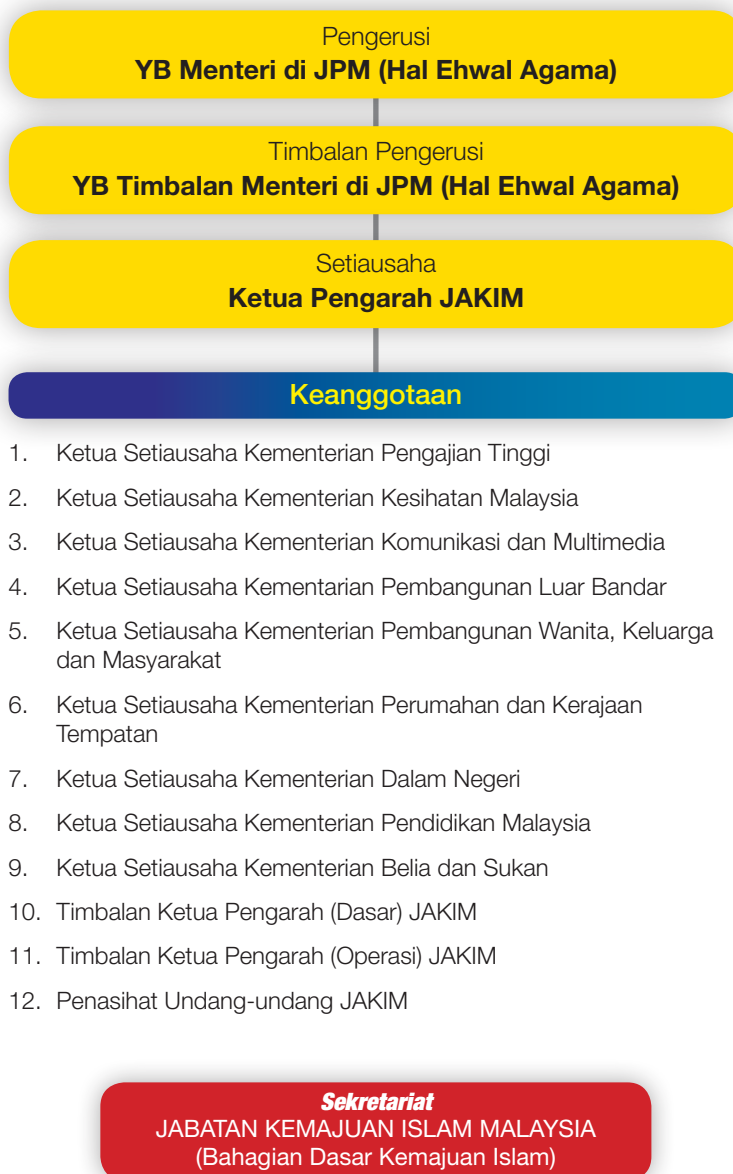
- Meningkatkan kepakaran dalam bidang kejurulatihan

MEKANISME PELAKSANAAN

- **JAWATANKUASA PEMANDU PTSI**
- **JAWATANKUASA PELAKSANA PTSI**

JAWATANKUASA PEMANDU PTSI

FUNGSI JAWATANKUASA PEMANDU PTSI

Merangka strategi dan tindakan sepadu dalam menangani gejala sosial umat Islam di Malaysia.

Mendengar, mempertimbang dan menerima syor daripada Jawatankuasa Pelaksana PTSI.

Menilai keberkesanan program yang dilaksana dalam PTSI.

Menyedia pelaporan dan maklumat terkini berkaitan gejala sosial dalam kalangan umat Islam dalam mesyuarat-mesyuarat yang berkenaan.

JAWATANKUASA PELAKSANA PTSI

1. Ketua Setiausaha Kementerian Pengajian Tinggi
2. Ketua Setiausaha Kementerian Kesihatan Malaysia
3. Ketua Setiausaha Kementerian Komunikasi dan Multimedia
4. Ketua Setiausaha Kementerian Pembangunan Luar Bandar
5. Ketua Setiausaha Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat
6. Ketua Setiausaha Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan
7. Ketua Setiausaha Kementerian Dalam Negeri
8. Ketua Setiausaha Kementerian Pendidikan Malaysia
9. Ketua Setiausaha Kementerian Belia dan Sukan
10. Ketua Polis Negara Polis Diraja Malaysia
11. Ketua Pengarah Agensi Antidadah Kebangsaan
12. Ketua Pengarah Jabatan Kebajikan Masyarakat
13. Ketua Pengarah Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara

14. Timbalan Ketua Pengarah (Dasar) JAKIM
15. Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Terengganu
16. Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Perlis
17. Pengarah Jabatan Agama Islam Selangor
18. Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Sembilan
19. Pengarah Jabatan Agama Islam Johor
20. Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kelantan
21. Pengarah Jabatan Agama Islam Perak
22. Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kedah
23. Pengarah Jabatan Agama Islam Pahang
24. Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Pulau Pinang
25. Pengarah Jabatan Agama Islam Melaka
26. Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Sabah
27. Pengarah Jabatan Agama Islam Sarawak
28. Pengarah Jabatan Agama Islam Wilayah Pesekutuan

Sekretariat

JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA
(Bahagian Keluarga, Sosial dan Komuniti)

FUNGSI JAWATANKUASA PELAKSANA PTSI

Mewujudkan mekanisme pelaksanaan dan penyelarasan aktiviti yang efektif untuk mencapai objektif PTSI yang ditetapkan.

Mengenal pasti isu-isu semasa yang dilontarkan oleh mana-mana pihak melalui semua saluran media massa

Menyampaikan maklumat yang betul dan tepat kepada masyarakat melalui media massa, media sosial dan program bersemuka yang dianjurkan

Menyediakan penulisan ilmiah bagi menangkis salah faham yang ditimbulkan dan memberi kesedaran kepada masyarakat melalui semua saluran yang relevan

Memantau kegiatan dan aktiviti yang dijalankan oleh pihak terbabit dan seterusnya mencadangkan tindakan yang sesuai bagi menangani isu-isu sosial yang timbul dalam masyarakat Islam

Melapor status pelaksanaan program serta lain-lain laporan yang difikirkan perlu kepada Jawatankuasa Pemandu Pelan Tindakan Sosial Islam

FAKTOR PENENTU KEJAYAAN

FAKTOR PENENTU KEJAYAAN

Kerjasama sepadu dan efektif semua agensi dalam menjayakan pelaksanaannya secara efektif dan efisien

Jentera pelaksana yang cekap dan konsisten bagi memastikan semua program dapat dilaksanakan dengan berfokus mengikut tempoh yang ditetapkan

Menyerap PTSI di dalam program dan aktiviti agensi masing-masing bagi memastikan pelaksanaan program lebih meluas dan menyeluruh

جايٲن كمالوان اسلام ماليسيا
JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA

Blok A dan B, Kompleks Islam Putrajaya
No. 23, Jalan Tunku Abdul Rahman, Presint 3
62100 Wilayah Persekutuan Putrajaya
MALAYSIA